REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-korut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colonă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVII.

„GAZETA" iese în fie-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șese lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tote oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brasov
Administrațiunea, Piața mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor. Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 266. Brașov, Miercurĭ 1 (14) Decemvrie 1904.

Tisza, liberatorul nostru?

Brașov, 13 Dec. a. c.

Cine ar fi credut vr'odată, că vestitul și de tóte sufletele mamelucescĭ prea-măritul ministru președinte unguresc Stefan Tisza, sĕ fie chemat de provedința Maghiarilor nu numai a salva constituțiunea Ungariei, amenințată de oposiție, ci că ar mai avé și menirea de a împăca pe Maghiarĭ pentru vecĭĭ vecilor cu Românii, făcându-se tot-odată liberatorul acestora de sub grozava asuprire, sub care gem din causa despotismului de rassă esercitat asupra lor deopotrivă de guvernamentaliĭ și opoziționalii maghiarĭ?

Cui i-ar fi trăsnit vre-odată prin minte, că Stefan Tisza numai de aceea a stăruit așa de mult pe lângă Berzeviczy sĕ compună și sĕ presente proiectul de reformă școlară, pentru-ca mai târḑiu sĕ caute ocasiune de a'l retrage spre a da astfel o dovadă estraordinară de bunăvoință și de marinimositate în deosebĭ față cu Românii?

Cine ar fi credut, că acest bărbat de stat maghiar, crescut politicesce sub conducerea lui Coloman Tisza, rĕposatul sĕu tată, va veni într'o ḑi și va libera partidul național român de scălușule, ce i-le-a pus în gură cabinetul Wekerle și Banffy și de cătușile, cu carĭ l'au legat de mânĭ și de picióre succesorii acestora la guvern?

Și totușĭ nu e numai o apariție înșelătóre, o simplă halucinație ce vedem scris negru pe alb în „Tribuna" (anul al VIII-lea) din Arad organ care își primesce informațiunile și inspirațiunile dela nisce ómenĭ în mĕsură a cunósce și cele mai ascunse gândurĭ ale ministrului președinte unguresc, precum sunt fără îndoiélă deputațiĭ mamelucĭ Ciokan Ianoș, Avramescu Pachomius, Șerban Miklos, carĭ mai avură acum și rara fericire de a puté face parte din suita lui Stefan Tisza cu ocasiunea meetingului guvernamental din Têrgu-Mureșului; precum este mai departe cucernicul Vicar al Bihorului, intimul intimilor ministrului președinte și precum sunt și alțĭ amicĭ cu dar profetic ai numitei foi, carĭ când e vorba de înalta politică, aud până și cum cresce iérba.

„Pe semne Tisza are nevoie mare de Românĭ", ḑice ḑiarul amintit român din Arad, vrĕnd a motiva surprinḑĕtórele destăinuirĭ și împărtășirĭ, ce le face cetitorilor sĕi și pe carĭ le publică în numĕrul sĕu mai nou („Trib. dela 30 Nov (13 Dec. 1904).

Reproducem și noi mai jos acest curios și minunat comunicat al „Tribunei" (an. VIII-lea), pentru-că îl găsim prea caracteristic pentru felul de propagandă, ce de timp îndelungat o face acéstă fóie, aci pe față, aci în ascuns, pentru întrarea Românilor în tabĕra guvernamentală.

Pe semne Tisza simte în adevĕr „mare nevoie" de a-i avé în tabĕra sa pe toțĭ „neînfricațiĭ și desinteresațiĭ naționaliștĭ", cărora le ard călcâiele după câte un mandat de deputat, pentru-ca sĕ pótă ḑice cu mai mult drept, că majoritatea lui representă „voința țĕriĭ", căci la din contră cum am fi putut ajunge noi Româniĭ oropsițĭ și prigonițĭ la nisce „concesiunĭ naționale."

Aflăm pentru prima óră din comunicatul „Tribunei" aradane, că contele Tisza, când deputațiĭ românĭ din partidul guvernului s'au presentat la dênsul, ca sĕ protesteze, ḑice-se, în contra proiectului de reformă scolară, lĭ-a făcut acestora următórele promisiunĭ: 1) Că va retrage proiectul de lege, 2) că va da fondul lui Iancu pentru o instituție românéscă, și 3) că la cererea Românilor va anula ordinul lui Hieronymi, prin care se desființéză partidul național român, *„ca sĕ dea astfel prilegiu Românilor sĕ se pronunțe pentru activitate"*.

Cele dintâiŭ două promisiunĭ, ḑice foia aradană, *le-a și împlinit* ministru-președinte. Ar fi rĕmas decĭ încă numai a treia neîmplinită. De sigur, că îi va veni rĕndul în ajunul alegerilor viitóre dietale.

Nu credem sĕ se fi găsit mulțĭ chiar și dintre cei mai naivĭ cetitorĭ ai „Tribunei" (an. VIII), carĭ sĕ nu fie fórte nedumerițĭ cetind primul punct al pretinselor concesiunĭ făcute Românilor.

Tisza sĕ fi promis, că va retrage proiectul de lege Berzeviczy? Și cui i-a promis? Episcopatului român, care a protestat din capul locului? Nu, ci deputaților din garda sa mamelucéscă: Șerban, Ciocan și soțĭ. Aceștia au dobêndit decĭ cu o singură visită la stăpânul lor, ceea ce n'au putut dobândi archiereii românĭ cu toțĭ credincioșiĭ lor!

E fapt, că proiectul Berzeviczy e retras. N'a sciut însĕ suflet de om până acuma, că a fost retras, grație numai intervenirii deputaților românĭ guvernamentalĭ! Vedețĭ, ómenĭ bunĭ, ce va sĕ ḑică a fi deputat în partidul lui Tisza?! Ca mâne vom auḑi alte minunĭ despre succesele câștigate de Sașiĭ ardelenĭ și de Românĭ de la marinimositatea contelui Tisza!...

Și încă una. Sĕ scițĭ cinstițĭ cetitorĭ ai „Tribunei", că décă contele Tisza în vorbirile sale ținute către poporul suveran maghiar a declarat, că proiectul Berzeviczy a fost retras numai provisoriu din cause formale, dér că e susținut de guvern și va fi din nou presentat dietei, acésta a fost numai o apucătură, ca sĕ seducă opiniunea publică maghiară, căcĭ adevĕrata causă este obligămêntul ce l'a luat ministru-președinte față cu „representanțiĭ" Românilor din partidul sĕu!

Sĕ trecem la al doilea punct. E vorba, că Tisza ar fi promis acelor „representanțĭ", că *va da* fondul lui Iancu, ce l'a fost confișcat guvernul, unei instituțiunĭ române. O fóie semificiósă din Pesta comunică acum, că suma de 9402 corone ce constitue acest fond, ministrul de interne (Tisza) *a dăruit'o* „Asociațiunei", cu scopul, ca sĕ fie folosită în favorul școlei de fete a acesteia din Sibiiu.

Nu înțelegem cum s'ar puté, ca ministrul de interne și guvernul sĕ se facă stăpânĭ pe un fond ca al lui Iancu și sĕ-l dăruiéscă fie și „Asociațiunei", care l'a fost administrat înainte de a fi în mod ilegal confiscat. Fóia din Arad găsesce firesc acest lucru și-l socotesce chiar ca o isbândă națională, căcĭ vedețĭ D-Vóstrĕ, pe semne Tisza are „mare nevoie de Românĭ",

Noi credem, că „Asociațiunea" nicĭ nu e în drept a primi un astfel de cadou, prin care fapt acéstă înaltă instituțiune a nostră s'ar degrada la rolul unui consorțiu pentru administrarea și folosirea fondurilor confiscate pe nedrept de guvernul unguresc dela Românĭ. Și din alte puncte de vedere „Asociațiunea" trebue, credem, sĕ se ferésca a cloci asemenĭ ouĕ de cuc.

Promisiunea a doua și în cas când s'ar adeveri scirea adusă de semioficiósa maghiară, rĕmâne dér *in suspenso*, căcĭ nu va puté fi împlinită de contele Tisza niciodată cu valóre de drept, ér „promisiunea" primă relativă la retragerea proiectului Berzeviczy, e desmințită până acuma de însușĭ Stefan Tisza.

Nu e decĭ încă nimic asigurat din aceste două promisiunĭ, despre carĭ ḑice „Tribuna" din Arad, că „contele Tisza le-a împlinit în preḑiua plecării sale la Têrgu-Mureșului unde l'a însoțit între alții și *deputatul român* Ioan Ciocan"... Noi scim că la mai însoțit și Pachomie Avramescu și că la întîmpinat cu deputația din Făgăraș și „deputatul român" Șerban, care a fost condus la Tisza acea deputație de mamelucĭ, cărora li s'ar fi dat promisiunile din cestiune.

In ce privesce „nevoia mare ce o are pe semne de Românĭ" ministru președinte, acésta nu s'a prea simțit în călĕtoria întreprinsă de el în Transilvania. De era așa, Tisza nu și-ar fi ales pentru a-și continua propaganda în Ardeal, tocmai „capitala" Sĕcuimei, unde Românii sunt în numĕr disparent, și nu s'ar fi încunjurat — în afară de cei trei trabanțĭ ai sĕi — numai cu Sĕcui și cu Maghiarĭ, citațĭ din tóte unghiurile ardelenescĭ.

Abuséză prea de tot de credulitatea cetitorilor ei „Tribuna" (an. VIII) din Arad și sĕvîrșesce totodată cel mai mare pĕcat național, când voiesce a-i face sĕ crédă, că negru a ajuns a fi alb, fiind-că colaboratorii și sprijinitorii ei doresc a face carieră de deputațĭ guvernamentalĭ; abuséză cumplit, când voiesce a face pe Românĭ sĕ crédă, că Tisza ar fi în fond amicul lor și ar nutri planurĭ mântuitóre pentru ei; comite chiar crima trădării naționale, când umblă a-i amăgi în modul acesta, pentru-ca aceștĭ Românĭ, când Tisza le va da prilegiu a se pronunța pentru „activitate", sĕ nu mai șovăiéscă nicĭ un moment de a se lăpĕda de programul național și a-se arunca în brațele „ocrotitóre" ale ocârmuirei unguresci.

Prorocul „Tribunei" din Arad, Slavicĭ, scriea numai ḑilele trecute, că Românii, ca și Sașii, sunt *„osêndițĭ"* a sprijini guvernul, cu care nu sunt mulțumițĭ, fiind că „așa cer marile interese naționale ca, mai ales în statul ungar, Românii sĕ fie un element de ordine..."

Acesta vrea sĕ fie credeul unui soiŭ de politicianĭ, carĭ nu merg după capul lor, ci după cum e porunca și marșruta, ce au primit'o.

Cea dintâiŭ datorie națională a Românilor de bun simț este, de a nu lăsa nicĭ într'un chip, ca poporul sĕ fie dus a doua óră în rĕtăcire de nisce asemenĭ unelte ale unor factorĭ streinĭ de el și de aspirațiunile sale legitime, în paguba marilor și adevĕratelor sale interese naționale!

Ce a promis Tisza Românilor?

Lăsăm sĕ urmeze aicĭ comunicatul „Tribunei" din Arad (an. VIII nr. 226 de la 30 Noemvrie (13 Decemvrie) 1904, despre care facem amintire în fruntea foiei:

„Corespondentul nostru din Budapesta ne scrie, că ***fondul lui Iancu*** în urma unui ordin al ministeriului de interne, a trecut în proprietatea „Asociațiunei". Deja cu prilegiul presentării deputaților românĭ din partidul liberal la *Tisza*, cu scop sĕ protesteze în contra proiectului de lege despre reforma învĕțămêntului, *Tisza* le promisese deputaților românĭ:

1) *Că va retrage proiectul de lege.*

2) *Va da fondul lui Iancu pentru o instituție românéscă.*

3) *La cererea Românilor va nimici ordinul lui Hieronymi*, prin care sĕ desființase partidul național român, și ***va da astfel Românilor prilej sĕ se pronunțe pentru activitate.***

Cele dintâiŭ doue promisiunĭ și le-a împlinit (?) în prediua plecărei sale la *Têrgul-Mureșului*, însoțit între alțiĭ și de deputatul român Ioan *Ciocan*. ***Tisza pe semne are nevoie mare de Românĭ.***"

??? !!!

Ministrul președinte Tisza la Têrgu-Mureșului.

In turneul sĕu, contele Stefan Tisza a visitat Duminecă și T.-Mureșului, venind din Budapesta cu tren separat și cu mare alaiŭ. S'au rostit discursurĭ, s'a dat banchet cu toasturĭ, tóte aranjate de organele administrației. Au fost însĕ și demonstrații ostile, numai cu greu suprimate de cavalerie, infanterie și jandarmĭ. Se ḑice, că s'au întîmplat și rănirĭ. Peste tot în tot parcursul călĕtoriei s'au mobilisat organele siguranței publice, așa că după cum observă diarul „Egyetértés", numai țarul Rusiei călĕtoresce cu pază atât de strașnică, cum a călĕtorit Tisza la T.-Mureșului. Numitul ḑiar critică aspru visita lui Tisza la T.-Mureșului, care este un oraș par excellence oposițional, representat în cameră prin doi deputațĭ koșutiștĭ.

Despre călĕtoria și visita lui Tisza dăm următórele amĕnunte:

Trenul special a sosit la Clușiŭ Duminecă diminéța la órele 4. Aicĭ s'au alăturat trenului încă 5 vagóne cu deputația din Clușiŭ și Solnoc-Dăbâca.

La Ghiriș suita s'a înmulțit încă cu câți-va aderențĭ, între carĭ și deputatul Dr. N. *Șerban*. Din Budapesta veniau cu

d-l Tisza și deputații Pachomie *Avramescu* și Ioan *Ciocan.*

In M. Ludoș erau la gară vre-o 30 de persóne. Aicĭ Tisza a fost salutat de Betegh Sándor, președintele partidului liberal din localitate. A mai rostit un discurs și un preot român cu numele *Deac (?)*

Lui Deac, care după foile maghiare ar fi vorbit în numele Românilor (!?), Tisza i-a rĕspuns, după „P. L.“:

Fie-care *Maghiar* trebue sĕ simtă că patria îl chiamă la lucru, la împlinirea datoriilor. Vĕ rog sĕ nu dațĭ ascultare, decât convingerilor și principilor d-vóstre. Perseverațĭ împreună cu noi ca adevĕrațĭ fii ai patriei maghiare“.

La gara din T.-Mureșului a rostit un discurs de primire primarul Bernady. Apoi convoiul a plecat pe jos în oraș. Pe drumul de 2 chm. nu s'a audit decât sporadic câte un „Eljen“.

In fruntea convoiului mergea un banderiu, compus, după foile oposiționale, din lucrătorĭ tocmițĭ cu plată și îmbrăcațĭ în costume împrumutate de la trupa teatrală, ce dă representații în oraș.

Se audiau strigăte și huiduelĭ și mulțimea din piața Széchenyi s'a încercat sĕ rupă cordonul. De-odată se vede înălțându-se un cosciug negru, pe care era văpsite literile: *„A magyar alkotmány“* (Constituția maghiară). Tisza s'a îngălbenit și grăbind pașii, a întrat la hotelul „Transilvania“.

Cosciugul a fost apoi îngropat lângă statua lui Bem, cântându-se cântecul lui Kossuth.

Intr'aceea câțĭ-va ómenĭ purtau steagurĭ negre prin mulțime și o spândurătóre simbolică. Poliția, care s'a încercat a împrăscia, mulțimea a fost primită cu pietri. Un vice-căpitan de poliție a fost rănit la cap.

Foile amice guvernului presentă demonstrația cu cosciugul și steagurile negre ca ceva inofensiv și ca o demonstrație la care au luat parte mai mult nisce copii.

Adunarea s'a început la órele 11 a. m. în sala cea mare sub președinta lui Fr. Kapdebo. După deschidere Horvath Jozsef a presentat o moțiune de încredere pentru Tisza. Au mai vorbit advocatul Csongvai și Bodolla. Pe urmă a luat cuvêntul contele Tisza.

Contele *Tisza* și-a început discursul dicênd, că simte o îndoită bucurie putênd sĕ vină în *Ardeal*, atât de scump fie-cărui Maghiar. Un loc mai potrivit nu putea sĕ fie pentru a arăta situația critică în care se află țéra și pentru a i-se aduce aminte națiunei maghiare, *cât e de mică* și ce probleme marĭ i-a dat destinul sĕ le resolve.

Cu provocare la sceneriile ce le face oposiția în „drumul ei de corteșire“ spune, că a înțeles, că unii domnĭ aranjază scene de încununare a monumentelor honvedilor. Acei domnĭ ar trebui sĕ lase în pace aceste monumente atuncĭ când tocmai ei atacă și sguduie din temelii instituțiile pentru carĭ au sângerat honvedii; sĕ-șĭ tragă pe sémă acei domnĭ, deórece honvedii șĭ-au vĕrsat sângele și s'au luptat pentru a descătușa voința națiunei maghiare, ér nu pentru scopurile unor epigonĭ degenerațĭ. E un adevĕrat noroc pentru acești epigonĭ, că aceia, carĭ șĭ-au vĕrsat sângele pentru patrie nu se mai pot scula din mormintele lor, căcĭ décă s'ar puté scula, ar bate cu patul puscii pe aceia, carĭ s'au adunat în jurul monumentelor lor.

Părinții Maghiarilor de adĭ au pecetluit prin sânge constituția modernă maghiară. Celor de adĭ provedința lĭ-a destinat o mai ușóră problemă, căcĭ s'au născut într'o epocă, când pot trăi cu drepturile câștigate, pot sĕ guste din drepturile eluptate și n'ar avé de împlinit, decât singura datorie: a spori aceste dreptur̆ și a le folosi pentru o muncă cinstită și pentru mărirea patriei.

Ar fi o rușine pentru generația de adĭ, décă n'ar profita de ocasiunea ce nu i-s'a mai dat de pe timpurile regelui Matia, pentru scopurĭ politice naționale maghiare, ci ar folosi-o pentru a nimici ceea ce au câștigat părinții Maghiarilor.

Vorbesce apoi despre situațiunea creată prin votul de la 18 Nov. și dă din nou năvală asupra obstrucțiunei. Regulamentul actual al camerei dă drept de veto unei fracțiunĭ de 20—30 membrii ai dietei, usând de acéstă armă pentru scopurĭ politice particulare. Față cu acest abus și față cu acțiunea acelora, carĭ useză de acest drept de *veto* cu atâta inconscientiositate, a trebuit și trebue sĕ se ia mĕsurĭ, sĕ se salveze esența chiar cu călcarea formei, décă e ca țéra sĕ nu se pustiéscă.

Recunósce Tisza, că s'a violat forma, dér s'a violat din necesitate. Aicĭ e cestiunea. Revine apoi érășĭ asupra obstrucțiunei și dice, că prin vechiul regulament s'a dat în mânile ecesteia o armă, cu ajutorul căreia un grup de 20—30 membri pot sĕ-șĭ însușéscă puterea și pot sĕ usurpeze dreptul „națiunei“ de a fi ea stăpână pe sórtea ei, de a hotărî ea ce sĕ se întêmple în țéra acésta.

A polemisat apoi cu contele Apponyi, care într'un discurs al sĕu a dis, că dieta de adĭ *nu representă voința națiunei*, și afirmă contrarul provocându-se la un alt discurs al contelui Apponyi în care acesta a dis, că dieta este espresiunea de drept public a voinței națiunei, ér hotărîrile dietei constitue din punct de vedere al dreptului public, voința națiunei. Décă s'ar trage la îndoială în privința acésta titlul de drept al dietei, ar urma lucrurĭ fatale în consecențele lor.

Étă — continuă Tisza — acesta este adevĕrul curat, căcĭ concepțiunea dreptului istoric maghiar se baséză pe dreptul positiv, ér nu pe utopiile celorlalte drepturĭ de natură subiectivă, — căcĭ décă așa ar fi am ajunge la urmă acolo *sĕ usăm de argumentul cu care partidul național român a atacat legalitatea uniunei Ardealului.*

A spus mai departe Tisza, că s'au mai aflat și alțĭ bărbațĭ politicĭ, carĭ au fost gata a călca forma pentru a se pune capĕt stărilor de degenerare a parlamentarismului, și încheie apelând la concursul tuturor pentru a salva patria și adevĕratul parlamentarism.

Adunarea s'a încheiat la óra 1, după care Tisza a primit deputațiunile din comitatul Treiscaunelor, Brașovului etc.

Deputațiunea comitatului Brașov, sub președința d-lui fișpan Dr. G. *Szekely*, era compusă din: Dr. Fr. Jekel, vice-șpan, Traugott Copony, deputat, Moór Gyula, Dr. Vajna Gábor, Dr. Feiler Ignaț, Bede Ödön, Dr. Semsey Aladar și Giró-Szász-János.

Dr. G. *Székely* salutând pe ministrul președinte a spus, că vine dintr'un *„comitat cu populație mixtă, care însĕ sciind distinge între interesele particulare și cele ale patriei, în adunarea congregațiunei de la 9 Decemvrie, a aprobat procederea de la 18 Novembrie a ministrului președinte.“*

Contele *Tisza* în rĕspunsul sĕu a accentuat momentul îmbucurător ce reiese din adhesiunea comitatelor mixte ca dovadă, că décă patria este în pericol, toțĭ fiiĭ ei fără deosebire de naționalitate se grăbesc în apĕrarea ei.

La órele 3 p. m. în aceeașĭ sală s'a dat un banchet pentru 500 persóne, la care s'au rostit mai multe toaste.

Contele Tisza a plecat din T. Murĕșului la órele 6.

O óră înainte de plecare strădile au fost ocupate de trupe. Cu tóte acestea s'au întîmplat unele neorînduelĭ. „Omnibus“-ul hotelului „Transilvania“ în care se afla deputațiune din Treiscaune, a fost rĕsturnat. De sub o pórtă s'au descărcat și nisce revolvere.

Tovărășie primejdiósă.

(*Apponyi, Kossuth și socialiștii la Pojun.*)

Oposiția unită a aranjat Dumineсă un mare meeting în *Pojun* la care s'au presentat contele *Apponyi* (cu soția) și Francisc *Kossuth.* La adunare au participat mii de ómenĭ, între carĭ un numĕr mare de socialiștĭ sub conducerea lui *Grossmann* Miksa. Socialiștii au pus condiție, că în proiectul de resoluțiunei sĕ se ia și postulatul referitor la votul universal — ceeace oposiția a promis.

La adunare a luat mai întâiŭ cuvêntul Francisc Kossuth și contele Apponyi. S'a ridicat apoi *Grossmann*, ca sĕ țină un discurs la situațiune. Intre altele el a dis, că nicĭ odată domnii deputațĭ din dietă nu și-au ridicat cuvêntul în favorul muncitorilor. Acum însĕ când costituția, „care nu este a nóstră“ se află în pericol, vin și ne cer sprijinul și ne promit sufragiul universal. Étă așa dér, că noi socialiștii întroducem în proiectul de resoluțiune postulatul nostru și décă s'ar întîmpla ca domnii deputațĭ oposiționalĭ sĕ nu-șĭ țină cuvêntul, cum nicĭ odată n'au făcut'o până acum, atuncĭ voi soțĭ de principii, sĕ le isbițĭ în ochĭ acest proiect de resoluțiune.

Așa a vorbit Grossmann. Se produse imediat mare tumult. Socialiștii aplaudau, ceilalțĭ desaprobau. *Kossuth* cerênd cuvênt, n'a putut sĕ vorbéscă timp de o óră din causa marelui sgomot. In fine Kossuth a putut sĕ spună, că Grossmann sciind minte, de óre-ce el (Kossuth) a pretins sufragiul universal încă pe atuncĭ, când Grossmann nicĭ nu se născuse. Décă tatăl meu (Kossuth Lajos) n'ar fi scos din cătușĭ pe tatăl lui Grossman, acest om nu s'ar bucura adĭ nicĭ de atâtea drepturĭ de câte sĕ bucură.

Socialiștii isbucniră în „abzugurĭ“ colosale la adresa lui Kossuth.

A luat apoi cuvêntul contele *Apponyi* și a declarat, că ține bărbătesce la ceea ce a spus. După invinuirile lui Grossmann însĕ, nu mai vré sĕ priméscă nici un proiect de resoluțiune („Abzug“ Apponyi! „Abzug“ Kossuth!) A declarat apoi și în numele lui Kossuth, că se duc din Pojun fără de nicĭ o hotărîre, căcĭ nu mai au ce căuta aicĭ.

Deputații oposiționalĭ au părăsit sala între continue „abzug“-urĭ și fluerăturĭ ale socialiștilor, ér tineretul de la academia din Pojun a cântat „Kossuth nota“, la care socialiștii rĕspundeau cu marseilesa muncitorilor.

Pe peronul gărei Grossman fù înhățat de studențĭ și bătut. A trebuit sĕ intervină poliția.

Așa au pățit'o la Pojun cei cu tovărășia socialistă.

Balfour despre imperialismul britanic. Se scrie din Londra: Ministrul președinte Balfour a primit la 11 Decemvre deputațiunea „federațiunei imperiale“. Ministrul președinte în discursul sĕu a dis, că înainte cu douĕdecĭ de anĭ nu se putea prevedea de ce combinațiunĭ nouĕ vom trebui sĕ ținem cont și că ce pericole vor amenința anumite părțĭ ale imperiului. Balfour a acentuat, că coloniile iau parte minimală în apĕrarea siguranței imperiului și a enunțat, că acestea ar fi datóre a purta mai multe sarcinĭ de ale imperiului.

Rĕsboiul ruso-japones.

Port-Arthur.

La ambasada ruséscă din Paris a sosit o telegramă, în care sĕ spune, că scirea rĕspândită despre căderea Port-Arturului nu se confirmă. Japonesii continuă a bombarda fortăréța.

După depeșĭ din *Londra,* cu ocasiunea ultimului asalt contra Port-Arthurului Japonesii au avut enorme pierderĭ. Nu mai puțin ca *3000 de morțĭ* au rĕmas pe teatrul luptei, ér *10.000 au fost rănițĭ.* Pierderile din dilele ultime se dice că sunt și mai marĭ.

Sĕ scie, că dintre vasele rusescĭ din port rămăsese neatins cuirasatul „Sebastopol“. Acest cuirasat se adăpostise la póla Muntelui de Aur. Vasul acesta a eșit în portul estern, ca sĕ fie scutit de ghiulelele japonese. Acum se anunță, că torpilóre japonese au atăcat cuirasatul *„Sebastopol“.* Resultatul luptei nu este cunoscut încă.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Domnul Tudórache.

De N. N. *Beldiceanu.*

Strada Tăcerii e singura stradă bine botezată din cetatea lui Bucur. In totdéuna în ulița acésta mică plutesce o liniște de ruină. Pe stânga se ridică un zid înegrit de vreme și ploi și de după zid se înalță, între câteva morminte, o biserică veche, care în dilele de slujbă umple strada de miros de smirnă și tămâie și de murmurul tainic al rugăciunilor. Pe drépta se ridică un șir de case vechĭ, înegrite, îngrămădite par-că cu frică unele în altele. La Nr. 6 e o casă sĕracă, cu douĕ ferestri micĭ, pline de praf, ca doi ochi orbĭ; cufundată în tot-déuna în aceașĭ tăcere de mórte, pare pustie. La portiță frémătă cu jale în negurile tómnei un salcâm bĕtrân. Aicĭ stă cucóna Rarița. Pe obrajii dumisale galbenĭ ca pergamentul, vremea șĭ-a însemnat adênc ieroglifele sale ciudate; dér cucóna Rarița nu se dă bătută, și 'n fie-care diminéță în odaia plină de umbră, în fața oglindii, îșĭ cănește pĕrul, îșĭ înegresce sprâncenele, încondeindu-le gróse ca douĕ lipitorĭ; îșĭ acopere ieroglifele cu un strat gros de pudră, îșĭ face douĕ benghiurĭ roșii pe umerii obrajilor și îșĭ înroșesce gura subțire; apoi îșĭ rotundesce pieptul cu vată, și îmbrăcându-se într'o rochie veche de mătasă, care a fost odată négră, dér acum e verdue, îșĭ ia *„Universul“* și aședêndu-se într'un jilț, prinde a ceti „romanțul“ cu glas mare, înduioșându-se grozav la fiecare rênd și dând ochii peste cap, ca Maica Precesta cea nemțéscă:

„Te ador!“ gemù contele.

— „Ah!“ dise contesa.

In odaia de alăturea prind a suna pașii domnului Tudorache Vîrtejanu, pensionar, fost slujbaș la Primărie, care ține la cocóna Rarița de douĕ-decĭ de anĭ odaie cu chirie. In fie-care diminéță, de câte-orĭ aude pașii lui domnul Tudorache Vîrtejanu, cocóna Rarița îșĭ întrerupe cetirea, și peptul de vată se ridică într'un oftat dureros:

„Of! de ce nu mor mai bine? Viață-i asta! Ce are, ce are de fuge de mine ca de ciumă? Ciudat om!... Stă tótă diua închis în casă, și bombănesce ca de pe altă lume... Of, Dómne, de ce nu mĕ strîngĭ de pe fața pămêntului? Offf!“

De douĕ-decĭ de anĭ, de când i-a murit domnului Tudorache nevasta, cocóna Rarița îi face ochĭ dulcĭ, dér pace! Domnul Tudorache fuge de ea ca dracu de tămâie; cu tóte acestea nu se mută:

„Aicĭ, dice dênsul, a închis ochii dumneaei, și aicĭ vréu sĕ-i închid și eu... Uite, rochia aia albă din cuiŭ, e rochea dumniaei, cu dênsa era îmbrăcată când am vĕdut'o eu întâia óră... Era așa, într'un amurg, și dumneaei pășia agale pe strada Sălcuții și eu veniam încet de la cancelarie... Cu rochia asta era îmbrăcată...“

Domnul Tudorache Vîrtejanu e mititel, adus de spate, cu fața galbenă și încrețită, îmbrăcat întotdéuna c'o redingotă verde cârpită cu peticĭ negre.

Stă închis tótă diua în casă, cu cheia, și când aude foșnind în sală rochia de mătase a cocónei Rariței, îșĭ opresce rĕsuflarea și pe fața galbenă ochii se măresc plinĭ de spaimă. Cocóna Rarița se opresce și bate încet la ușă, așteptă un rĕstimp, apoi oftéză, și foșnetul mătăsii se depărtéză, și domnul Tudorache suspină înspăimêntat:

„Uf, ce vré clónța asta cu mine, Domnule ce vré? Umblă cu famece, par'că eu sunt prost, nu sciu că umblă cu farmece?...“

Și domnul Tudorache vorbesce singur, repede-repede, clipesce mereu din ochĭ și face crucĭ marĭ; apoi se așédă în fundul patului și încremenesce așa, ghemuit, cu ochii în gol.

In odaia umedă și întunecósă plutesce un miros greu de mucegaiŭ și în liniștea de ruină și în lumina aceea tulbure, domnul Tudorache, cum stă așa ca o stană, cu ochii pironițĭ, cu chipul galben, pare o figură de céră cu pĕrul și hainele mâncate de molii. Afară, în negurile vinete, salcâmul frémĕtă cu jale și bĕtrânul se gândesce cu spaimă la vrăjile cocóne Rariței.

In Manciuria.

După sciri din *Peking*, necontrolate, şi cari se basézâ pe faimele rĕspândite de Chinesî, în jur de Mukden s'ar fi dând lupte serióse între Rusî şi Japonesî. Luptele aceste durézâ de trei dile. Ruşii s'ar fi concentrat pe malul stâng al fluviului Hunho. A patra di Japonesii sĕ fi atacat din nou pe Ruşî aprópe de Mukden.

Flota din Baltica.

Cu cât se apropie flota baltică de Extremul Orient, cu atât Japonesii încep sĕ se ocupe cu întrebarea, în ce chip va sci admiralul *Togo* sĕ preîntîmpine un pericol eventual pentru Japonesî. Scirea diarului *„Express“* din Londra, că admiralul *Rosdestvensky* ar fi primit ordinul sĕ se reîntórcă, n'o crede nimenî. Japonesii au făcut deja tóte pregătirile necesare pentru a primi flota ruséscă.

Togo nu va mai rĕmâné la Port-Arthur, ci va eşi spre întîmpinarea flotei rusescî şi se crede, că prima ciocnire între cele douĕ flote sĕ va întîmpla aprópe de insula Formosa, décă Rosdestvensky nu va lua direct drumul spre Wladivostok. In cas când flota rusésca va lua acéstă direcţiune, nu se scie ce vor face Japonesii.

SCIRILE DILEI.

— 30 Noemvrie v.

Fondul Iancu. Un oficios maghiar din Budapesta aduce scirea, că ministrul unguresc de interne Stef. *Tisza* a dispus, ca banii adunaţî în scopul ridicării unui monument la mormêntul lui Avram *Iancu* şi carî au fost confiscaţî din partea guvernului unguresc, — *„sĕ fie dăruiţî „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“, cu destinaţia de a fi întrebuinţaţi spre scopurile şcólei civile de fete* susţinută din partea „Asociaţiunei“.

Societatea academică social-literară „România Jună“ din Viena şi-a constituit comitetul pe anul de studii 1904/905 în modul următor: Preşedinte: Demian David, stud. techn., vice-preşedinte Iulian Posner, stud. ing. Secretar I: Horia Petra-Petrescu, stud. in litere, secretar II: Ionel Isopescu, stud. techn. Cassier: Nic. Mintencu, stud. ing., controlor: Nerva Drăgan, stud. med. Bibliotecar: Ioan Popescu, stud. techn. Odată cu acéstă constituire ni se comunică şi adresa societăţii, care este: Wien VIII. Florianigasse 12.

Părechea regală portughesă în Paris. După cum sĕ scrie din Paris, regele Portugaliei a sosit alatăierî nóptea în capitala Franţei şi a fost primit la gara de representantul ministeriului de externe şi de membri coloniei portughese. Regina a sosit a doua di după amiadi din Turin. Spre întîmpinarea ei a eşit la gara regele, ministrul de externe Delcassé, legaţiunea portughesă. Mulţimea a făcut părechei regale ovaţiunî.

Premiile Nobel. Se scrie din Stokholm: Premiile Nobel s'au distribuit şi anul acesta cu mare solemnitate de către regele Oskar. Premiaţî au fost: consilierii *Rayligh, Ramsay* şi *Pavlov*, carî erau de faţă în persónă. In numele poetului *Mistral* a primit premiul ambasadorul frances, ér în numele lui José *Echegaray*, membru al Academiei din Madrid, ambasadorul spaniol. Suma premiilor a fost anul acesta: 40.858 coróne.

Condamnarea unui ofiţer de marină rus. Căpitanul *Clado*, unul dintre cei mai învĕţaţî ofiţerî ai marinei rusescî, publicase în diarul *„Novoje Vremja“* un articol sfătuind urgenta trimitere a unei a treia escadre în Extremul Orient şi arătând tóte consecinţele ce ar decurge décă guvernul nu ar efectua trimiterea. A treia escadră rusă era deja hotărîtă când apărù acel articol şi Clado trebuia sĕ scie acésta. Din causa acésta, marele duce Alexie, mare amiral, a semnat un ordin de a condamnând pe căpitanul Clado la 15 dile arest pentru neruşinate învinuirî aduse ministerului marinei şi grave abaterî de la disciplină.

O luptă desperată cu lupii. Octavian Mureşanu din Feldru s'a dus dilele acestea la Coşna. Trecênd peste „Măgura Calului“, ómenii i-au atras atenţiunea, că pe acolo umblă cete de lupî. Mureşianu a rîs. Când a ajuns însĕ în vîrful „Priporului“ i-au eşit înainte vr'o 20 de lupî, carî s'au aruncat asupra calior şi i-au sfâşiat. Omul s'a apĕrat cât a putut cu toporul, însĕ de sigur l'ar fi sfâşiat şi pe dênsul, décă din întîmplare n'ar fi sosit la timp un grup de ómeni, carî i-au sărit în ajutor. Trei din acestî ómenî au fost grav rănitî.

O dramă fiorósă în Graz. In sala cea mare de la „Industriehalle“ din Graz cu ocasiunea unui „Promenadeconcert“ s'a întîmplat la 8 Decemvrie o dramă din cele mai grozave. Tînĕra domnişóră Leontina Traumwieser, care se dusese cu mama sa la concert, a fost împuşcată cu un glonţ de revolver de către un fost locotenent cu numele Kussl şi a rĕmas mórtă pe loc. Criminalul a întors apoi revolverul asupra sa cu gând de a-se sinucide. El a fost însĕ împiedecat de a-şî esecuta planul. Leontina Traunwieser era de o frumseţe rară. Ea a făcut cunoscinţă cu Kussl la un bal în Brünn, unde tatăl ei, acum repausat, fusese profesor la gimnasiu. Kussl era pe atuncî locotenent, dér mai târdiu a fost isgonit din armată din causa datoriilor şi a altor fapte necorecte. Din acel moment fata n'a mai vrut sĕ scie de el, însĕ Kussl o urmărea pretutindenî cu amorul sĕu. Kussl a fost arestat.

Teatru de diletanţî german. Societatea de diletanţî saşî din Braşov va da Mercurî în 14 Decemvrie, în sala cea mare a Redutei, o representaţie teatrală pentru scopurî filantropice. Se va da „Am Klavier“ comedie într'un act de Th. Barrière şi J. Lorin. Rolurile vor fi interpretate de d-na Guste Czell, d-şóra Emmi Stenner şi d-l Guido Wächter. După acésta urméză „Die Schulreiterin“, comedie într'un act de Emil Pohl, ale căreî rolurî le vor interpreta d-na Ana Bulhardt şi d-nii G. Wächter, Hermann Czel şi Iulius Teutsch. Regisor d-l Hans Bulhardt. Preţurile ca de obiceiŭ. Inceputul la órele 8.

...Par'că el nu scie, n'a vĕdut'o când într'o nópte a prins un liliac în cerdac?... N'a vĕdut cu ochii când l'a fiert?... Liliacul fierbea în ólă şi ea tot făcea semne de-asupra ólei şi boscorodia o vrajă. Şi pe urmă i-a şoptit de trei orî, încet şi răspicat numele, par'că îl chema tainic: „Tudorache... Tudorache... ¡Tudorache...“ Şi de acolo ér a prins a face semne deasupra ólei şi a-şi murmura încet vrăjile...

„U-u-u, dér frig mi-e... Er am rĕcit, pĕcatele mele, ér m'am îmbolnăvit... U-u-u că frig mi-e...“

Şi domnul Tudorache îşî îndésă bumbacul în urechî; apoi ia dintr'un cuiŭ o caţaveică veche şi un fes ponosit cu canaful ars.:

„U-u-u, că frig mie...“

Işî îmbracă, tremurând şi clănţănind, caţaveica şi îşî îndésă peste urechî fesul şi, sculându-se, se duce aplecat de şale la un dulap, ţinêndu-şî cu amêndouĕ mânile blana strînsă la piept:

(Va urma.)

Românii de la Nir.

(Comitatul Sabolciŭ.)

Amara persecuţiune, ce au îndurat Românii de la Nir, nu se póte descrie. Prin forţă li-s'a luat tot ce era românesc pe Nir: cărţî bisericescî de prin biserici, şi cărţî de şcólă, nerămânêndu-le de cât numai graiul românesc, pe care nu pot sĕ li-l iee. La conscrierea generală pe toţî Românii i-au trecut ca fiind Ungurî afară de preoţî şi învĕţătorî.

Din 5000 de Românî ce sunt la Nir în comunele Nir-Adon, Nir-Aciad şi Abrani, după statistica ungurésca numai 73 sunt trecuţî ca Românî, restul Ungurî. Pe acest popor mândru de datinele şi credinţele sale românescî, Ungurii nu l'au putut maghiarisa cu tótă sforţarea lor nebună, numai pressa lor şovinistă a publicat *urbi et orbi*, că la Nir nu mai esistă nicî o suflare românéscă.

Mare a fost durerea nóstră, când am cetit statistica românéscă a d-lui Rusu Sirianu de la Arad, în care acestî Românî sunt consideraţî ca maghiarisaţî de mult. Décă Ungurii mereu ne prohodesc prin pressa lor, trebuia sĕ vie d-l Rusu-Şirianu *ca Român* şi sĕ ne cânte *aleluia şi vecînica pomenire*. O! nu, acésta nu o putem ierta.

D-sa trebuia sĕ presinte o statistică dréptă, ér nu mincinósă, copiată după statistica ungurésca, care e atât de nefavorabilă nouĕ Românilor. Nimenea nu contestă străduinţa d-lui Şirianu, dér nu e mai puţin adevĕrat, că opinia publică nu trebue dusă în erore. Noi Românii de la Nir aşa de mult am fi dorit sĕ vedem predominând adevĕrul, că destul şi-au bătut joc Ungurii de noi.

D-l Rusu-Şirianu trebuia sĕ se intereseze de acéstă cestiune şi sĕ nu ne ştergă numele de Românî. Cel puţin sĕ se fi interesat la Consistoriul episcopesc român unit din Oradea-mare, unde de sigur i-s'ar fi dat desluşirile necesare în acéstă privinţă.

La Nir suntem *cincî miî* (5000) Românî, carî vorbim bine românesce, nu suntem maghiarisaţî şi va trebui sĕ trécă cel puţin un secol, ca la Nir sĕ nu se mai audă vorbă românéscă. Nu-şî aduce aminte d-l Rusu, de când era în redacţia „Tribunei“ din Sibiiu, de persecuţiunile pornite de guvernul unguresc contra învĕţămentului românesc din comunele Nir Adon, Nir-Aciad şi Abranî? Adî mai sunt sute de familiî în aceste comune, carî nu sciu ungaresce de cât fórte puţin. Rugăm decî pe autorul statisticei din cestiune sĕ facă o escursiune la Nir şi se va convinge de adevĕr. O astfel de statistică românéscă, noi Românii de la Nir o desfidem.

In celelalte comune ca: Biri, Kalo-Şemin, Calăul-mic, Napkor, Lugas. Maria Ponciu şi Ponciu Leta, Românii sunt d'avalma maghiasisaţî, dér şi în aceste comune tot mai sunt Românî, carî vorbesc românesce, însĕ putem sĕ dicem, că sunt perduţî, fiind-că se ţin de biserica *Muncaciului*. Dér în cele trei comune, carî se ţin de episcopia română unită de la Oradea-mare, Românii nu sunt maghiarisaţî.

In şcólele românescî din aceste trei comune abia permite guvernul unguresc sĕ se înveţe religiunea românesce. S'au înfiinţat „kisdedovurî“, unde copiiî de român sunt chinuiţî sĕ înveţe ungaresce, când ei la sînul mamei lor n'au audit nicî un cuvênt unguresc, ci numai românesc. Acésta este starea actuală a Românilor de la Nir.

Ungurii vĕdênd, că nu-i pot maghiarisa pe Românî cu una cu douĕ, au lăsat dinadins în aceste comune românescî sĕ năvălésca o mulţime de Evrei, carî distrug pe bieţiî Românî moralicesce şi materialicesce, şi apoi când l'au adus pe Român la sapă de lemn, atuncî acestî corifei ai maghiarismului se ating şi de limba românéscă, — oprindu-l pe bietul ţĕran sĕ mai vorbéscă românesce, în schimbul unor privilegiî nenorocite.

Astfel stăm noi Românii de la Nir în faţa maghiarisăreî violente şi în lupta nóstră desperată am dori sĕ fim cât de cât ajutoraţî, măcar moralicesce, décă nu se póte materialicesce. — De aceea durerea nóstră e şi mai mare când am cetit statistica d-lui Rusu-Şirianu, şi ne-am vĕdut îngropaţî de viî în mormêntul maghiarisăreî.

Nu vrĕu sĕ mai insist asupra altor greşelî ale statisticei din alte comitate ca: Bihor, Sătmar, Ugocia şi Maramureş, unde la multî Românî, d-l Rusu Sirianu, orientându-se după statistica ungurésca, le-a cântat vecînica pomenire. *De la Nir.*

Episcopii Rutenî din Ungvar şi Eperjes la Roma.

Corespondentul din Roma al diarului „Budapesti Hirlap“ a intervievat pe episcopii *Firczák* şi *Vályi*, carî petrec actualmente în Roma, unde au luat parte la solemnitatea aranjată din incidentul aniversăriî de 50 anî a publicăriî dogmei despre zămislirea neprihănită a Maicii Domnului.

Cei doi episcopî Rutenî, după cum vedem din corespondenţa numitului diar, s'au dus la „Roma cu deosebire spre a stărui pentru organisarea bierarchiei emigranţilor „gr. cat. maghiarî“ şi rutenî din America.

Numĕrul acestor emigranţî este de 200,000 suflete, carî astădî sunt împrăsciaţî în diferitele părţî ale noului continent, fiind supuşî episcopilor catolicî din Baltimore, Newyork, Pittsburg, Sutampton etc., cu totul distribuiţî sub jurisdicţiunea a 25 episcopî catolicî.

Cei doi episcopî au elaborat un plan pe care l'au presentat papei, cerênd organisarea unei hierarhii regulate pentru acestî emigranţî. Rĕspunsul papei, se dice, a fost încuragiator, aşa că în curênd se speră a se înfiinţa în America o episcopie independentă „gr. cat. maghiară.“

Corespondentul a întrebat pe episcopii rutenî şi despre cestiunea *liturghiei maghiare*.

Rĕspunsul a fost:

„Afară de causa credincioşilor noştri americanî, adevĕrat, aveam de gând a atinge înaintea Sfântului Părinte şi cestiunea liturghiei maghiare, însĕ am primit din isvor autorisat informaţiunî, că acéstă cestiune *se studiéză* tocmai acuma. Totodată am fost avertisaţî, că o eventuală intervenţie din partea nóstră *mai mult ar fi în detrimentul decât în favorul liturghiei maghiare.* Cu papa, adevĕrat, n'am putut vorbi asupra acestei teme, însĕ putem dice că nicî în privinţa acésta *nu ne întórcem acasă fără óre-care succes.*“

*

Vorbele de mai sus tradéză, că în cestiunea liturghiei maghiare, speranţele Rutenilor sunt fórte şubrede şi décă diarul şovinist îşî mai galvaniséză cetitorii în cestiunea acésta, asta se face numai pentru-ca sĕ aibă aperanţa, că a dis ceva.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 13 Decemvrie. Sesiunea ce era sĕ se deschidă astădî în camera ungară, nu s'a putut deschide, din causa că deputaţii opoziţionalî, carî s'au presentat la cameră în numĕr complet încă înainte de deschiderea şedinţei, *au luat la bătaie pe gardiştiî carî erau postaţî în sală spre a împedeca pe ori-cine a se apropia de esirada presidenţială.* Patru din aceştî gardiştî au fost grav rănitî. Comisarul sălii eşind sĕ raporteze contelui Tisza despre cele întêmplate n'a putut dice, de cât: Escelenţă! *Iul. Lukács şi Posgay au început!*“ şi apoi a cădut la pămênt fără consciență.

Intréga estradă presidenţială a fost demolată. *Masa din mijlocul camerei a fost resturnată* şi **cărţile de legi aflătóre pe ea sfăşiate bucăţi.**

Din partidul liberal nu era nicî un deputat în sală în timpul operei de distrugere a oposiţionalilor.

Berlin, 12 Decemvrie. „Berliner Tageblatt“ primesce din Tokio scirî importante. La Port-Arthur, în urma evenimentelor mai nouĕ, trebue sĕ se trimită trupe mai numerose de cum s'a proiectat. *Pierderile* ce le-au suferit Japonesii în luna Octomvrie la Port Arthur, *sunt fórte marî. Divisiunea a 14-a a fost total decimată.* Prima divisiune, care a atacat în dilele de 26—30 Noemvrie la vestul fortăreţei, a pierdut aşa de mulţî ómenî, încât *nu-şi mai póte continua activitatea.* Corpul al 7-lea, care era sĕ plece din Dalny spre Şaho, va trebui sĕ fie trimis la Port-Arthur. Artileria rusésca, ce a operat sub comanda generalului *Nikitin*, a stors prin purtarea ei până şi admiraţiunea Japonesilor. Un nou atac nu se va puté da decât pe la mijlocul lunei Ianuarie, şi esistă chiar temerea, că pe la finea lui Februarie armata japonesă de la Port-Arthur nu va mai fi în stare sĕ dea asalturî.

Londra, 12 Decemvrie. După telegramele mai nouĕ, singurul vas rusesc neatins la Port-Arthur este cuirasatul „Sebastopol“. Comandantul flotei rusescî *a desarmat tóte vasele înainte de a fi bombardate.* Se mai crede că Ruşii înşişî au scufundat vasele.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil **Traian H. Pop.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 12 Decemvrie n. 1904.

Renta ung. de aur 4%	118.70
Renta de corone ung. 4%	98 20
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½%	88.80
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	97.90
Bonurĭ rurale croate-slavone	98.50
Impr. ung. cu premii	209.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	162.—
Renta de hârtie austr.	100.05
Renta de argint austr.	100.—
Renta de aur austr.	119.70
Renta de corone austr. 4%	100.30
Bonurĭ rurale ungare 3½%	91.20
Losurĭ din 1860.	157.15
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	16.30
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	805.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	674.50
Napoleondorĭ	19.06
Mărcĭ imperiale germane	117.55
London vista	239.42½
Paris vista	95.20
Note italiene	95.25

Cursul pieţei Braşov.

Din 12 Decemvrie n. 1904.

Bancnote rom.	Cump.	18.60	Vênd.	18 68
Argint român.	„	18.40	„	18.80
Napoleond'orĭ.	„	19.04	„	19.10
Galbenĭ	„	11.20	„	11.30
Ruble Rusescĭ	„	2.53	„	2.54
Mărcĭ germane	„	117.20	„	117.40
Lire turcescĭ	„	21.50	„	21.60
Scris. fonc. Albina 5%		101.—	„	102.—

In interesul fie-cărui părinte este ca sĕ cumpere copiilor

Haine bune durabile de şcólă.

Eu sunt singur, care pot oferi cumpĕrătorilor, pe lângă garanţie, **haine de şcólă** din stofele renumite şi moderne **Zsolnai** şi **Gácsi** **un asortiment bogat şi modern** cu

Preţurile cele mai ieftine.

In prăvălia mea se află **Pardiseurĭ** pentru **bărbaţĭ, junĭ și copii, Paltóne de érnă, Ulstere. Raglane, Derbi, Paltóne popeştĭ, Surtuce de vênat, Blane** de călătorie, **Blane** pentru oraş, **Surtuce** de patinat şi **Surtuce** din piele veritabilă **Dan.**

Cu tótă stima

N. P. GOLDMANN

Prăvălie de haine pentru bărbaţĭ, junĭ şi copiĭ

Braşov, Tîrgul inului, în palatul lui Czell.

Antreprise de pompe funebre

E. Tutsek.

Braşov, Strada Porţii Nr. 12.

(Lipit de depoul de ghete al D-nului I. Săbădeanu.)

Recomandă Onor. public la casurĭ de mórte, aşeḑămêntul sĕu de înmormêntare bogat asortat în carĭ tóte obiectele, atât sortele mai de rênd, cât şi cele mai fine, se pot căpăta **cu preţurĭ ieftine.**

Comisiune şi **depou de sicriurĭ** de **metal** ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprie a tuturor **sicriurilor** de **lemn**, de **metal** şi **imitaţiunĭ** de metal şi de **lemn** de **stejaru.**

Depou de **cununĭ** pentru monumente şi **plantici** cu preţurile cele mai moderate.

Representanţă de monumente de **marmură**, carĕ **funebre proprii cu 2 şi cu 4 cai**, precum şi un **car funebru** vênĕt, pentru **copii**, precum şi cioclii.

Comande întregĭ se esecută **prompt şi ieftin**, iau asupră-mĭ şi **transporturĭ de morţĭ în strĕinătate.**

La casurĭ de mórte a se adresa la

E. Tutsek.

14—*

AVIS!

Am onórea a aduce la cunoscinţa On. public din oraş şi dela ţéră, **că voiŭ continua**

ATELIERUL de FOTOGRAFIE

al reposatului soţ.

Am angajat personal escelent. Aducênd mulţumirile mele On. public pentru încrederea dată de mai mulţĭ anĭ soţului meu, mĕ rog ca şi eu se fiu sprijinită din partea Oner. public în întreprinderea mea.

Braşov, 20 Decemvrie 1904.

Cu tótă stima

5—6.1578. **Louise vĕd. Carl Muschalek.**

La prea Înalta poruncă a Maiest. Sale Apost. c. şi reg.

A XXXVI LOTERIE de stat c. r.

pentru scopurĭ de binefacere civile din Cisleitania.

Loteria acésta unică în Austro-Ungaria legal concesionată conţine **18.435 câştigurĭ în banĭ gata** cu suma totală de **512.980 Cor.**

Câştigul principal 200,000 corone bani gata.

Tragerea urmézá irevocabil la 15 Dec. 1904. Un los costă 4 corone.

Losurĭ se capĕtă la secţiile loteriilor de stat în Viena III Vordere Zollamtsstrasse 7. Colectanţĭ de loterie, Traficĭ, la oficiile de dare, poste, telegraf şi căi ferate, zarafĭ etc. Planurĭ pentru cumpĕrătorĭ gratis.

Losurile se trimit franco.

Direcţia c. r. a loteriei.

Secţia loteriei de stat.

(1547,10—10.

Plecarea şi sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Octomvrie st. n. 1904.

Plecarea trenurilor din Braşov.

Dela Braşov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·32 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Cluşiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 8·7 min. séra.
IV. Tr. accel. p. Arad la órele 10·26 m. séra.

Dela Braşov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la óra 3·55 m. dim.
II. Tren accel. la órele 4·59 m. dim.*) *) (Nu mai până în 15 Novembre).
III. Trenul mixt la órele 11·35 m. a. m.
IV. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Cluşiu).
V. Tren mixt la órele 6·50 séra.* (care circulă numai la Predeal).

Dela Braşov la Kezdi-Oşorheiu şi Ciuc-Ghimes:

I. Trenul de pers. la óra 5.25 min. dim.*
II. Trenul mixt la óra 8·45 min. a. m.* (* au legătură până la Ciuc-Gyimes).
III. Trenul de per. la óra 2·50 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda).
IV. Tren de pers. la órele 6.34 m. séra.*

Dela Braşov la Zĕrnescĭ (gara Bartolomeiu)

I. Trenul mixt la óra 9·2 min a. m.
II. Trenul mixt la óra 5·26 min. p. m.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

I. Tren acc. p. Arad la órele 4·52 m. dim.
II. Trenul de persóne la óra 7·50 dim.
III. Tr. accel. peste Cluşiŭ la ó. 2·9 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 9·27 min. séra.

Dela Bucurescĭ la Braşov:

I. Tren. de pers. la óra 7·28 min. dim.
II. Trenul accel. la óra 2.18 min. p. m. (Are legătură cu Sibiiu şi Cluj).
III. Trenul pers., la óra 4·55 m. p. m.
IV. Trenul mixt. la óra 9·18 min. séra.
V. Tr. accel. la órele 10·14 m. séra. (Numai până în 15 Novembre).

Dela Kezdi-Oşorheiu şi Ciuc-Ghimes la Braşov

I. Trenul de persóne la óre 8 25 m. dim. (are legătură cu Ciuc-Sereda).
II. Trenul de pers. la óra 1·59 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Gyimes).
III. Trenul mixt, la óra 6·10 m. séra.*)
IV. Tren mixt, la órele 10·1 m. séra.

Dela Zĕrnescĭ la Braşov (gar. Bartolomeiu.)

I. Trenul mixt la óra 7·02 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·12 min. p. m.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“

se pot face orĭ şi când pe timp mai îndelungat sĕu lunare.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la zaraful **Dumitru Pop** şi la **Eremias Nepoţii.**

ANUNCIURI

(inserţiunĭ şi recl.)

sunt a se adresa subscrisei administraţiunĭ. În casul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădĕmênt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-orĭ.

Administr. „Gazetei Trans.“

A V I S.

Prenumeraţiile la **„Gazeta Transilvaniei“** se pot face şi renoi orĭ şi când la 1-ma şi 15 a fie-cărei lunĭ.

Domnii abonenţĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc cu espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonézá din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit şi sĕ arete şi posta ultimă.

Administraţ. „Gaz. Trans.“

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.